

Briselē, 2018. gada 30. novembrī
(OR. en)

14859/18

**Starpiestāžu lieta:
2018/0329(COD)**

**MIGR 206
COMIX 655
CODEC 2135**

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
K-jas dok. Nr.:	12099/18 + ADD1
Temats:	Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva par kopējiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (pārstrādāta redakcija) – progressa ziņojums

Efektīva atgriešana ir būtiska produktīvai un holistiskai migrācijas pārvaldības politikai. Tāpēc tādu trešo valstu valstspiederīgo atgriešana, kuri ES uzturas nelikumīgi, ir viena no Savienības migrācijas politikas prioritātēm. Ar 2008. gadā pieņemto Atgriešanas direktīvu 2008/115/EK tika noteikti kopīgi standarti un procedūras dalībvalstīs to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri dalībvalstī uzturas nelikumīgi, vienlaikus respektējot viņu pamattiesības un *neizraidīšanas* principu. Kopš Atgriešanas direktīvas pieņemšanas 2008. gadā izaicinājumi ES atgriešanas politikai ir ievērojami mainījušies un palielinājušies. Kaut arī Komisija, dalībvalstis un aģentūras jau ir veikušas nozīmīgus centienus, kopējais atgrieztu personu skaits joprojām nav apmierinošs, un tāpēc tas ir ievērojami jāpalielina.

2018. gada 12. septembrī Komisija iesniedza priekšlikumu pārskatītai Atgriešanas direktīvai (pārstrādāta redakcija), kurā iekļauti vairāki mērķtiecīgi grozījumi, taču nav skarta sākotnējās Atgriešanas direktīvas darbības joma. Ierosināto izmaiņu mērķis ir risināt dažus no juridiskajiem un praktiskajiem sarežģījumiem un problēmām, kas dažkārt rodas pašreizējās Atgriešanas direktīvas noteikumu atšķirīgas interpretācijas dēļ. Pārstrādātās Atgriešanas direktīvas mērķis ir maksimāli palielināt ES atgriešanas regulējuma efektivitāti un nodrošināt tā konsekventāku piemērošanu visās dalībvalstīs, vienlaikus sargājot pamattiesības un *neizraidīšanas* principu.

Komisija ierosināja šādas izmaiņas ES Atgriešanas direktīvā: paātrinātas robežprocedūras, skaidrākas un ātrākas procedūras atgriešanas lēmumu izdošanai, tostarp pienākums izdot atgriešanas lēmumu saistībā ar likumīgas uzturēšanās izbeigšanu, racionalizētas pārsūdzības procedūras, sadarbošanās pienākums personām, uz kurām attiecas atgriešanas procedūra, stingrāka pieeja labprātīgai izbraukšanai, skaidri noteikumi par aizturēšanu, vienots un neizsmeļošs saraksts ar objektīviem kritērijiem nolūkā noteikt bēgšanas iespējamību, atgriešanas pārvaldības sistēma un iespēja izdot iecelšanas aizliegumu robežpārbaužu laikā izceļojot. Viens no svarīgākajiem ierosinātajiem jauninājumiem bija robežprocedūras ieviešana, lai varētu veikt tādu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju ātru atgriešanu, kuru pieteikums noraidīts pēc patvēruma robežprocedūras, kas paredzēta Patvēruma procedūras regulas 41. pantā, lai novērstu pārrāvumus starp procedūrām un nodrošinātu papildināmību.

Kopš priekšlikuma iesniegšanas prezidentvalsts par pārskatīto Atgriešanas direktīvu ir organizējusi ievērojamu skaitu diskusiju dažādos formātos.

Pirmā viedokļu apmaiņa par pārskatīto Atgriešanas direktīvu notika jau 2018. gada 20. un 21. septembrī neformālajā *SCIFA* sanāksmē. Turklāt TI padomes oktobra sanāksmē delegācijas izteica vispārīgas piezīmes par ierosināto tiesību aktu. Integrācijas, imigrācijas un izraidīšanas jautājumu darba grupa (*IMEX*) 2018. gada 9. oktobra, 9. novembra un 3. decembra sanāksmēs rīkoja plašas debates par visiem pārskatītās Atgriešanas direktīvas pantiem. Lai nodrošinātu konsekvenci starp dažādiem dosjē un paātrinātu sarunas, prezidentvalsts organizēja vairākas horizontālas debates: *SCIFA* 2018. gada 23. un 24. oktobrī un TI padomnieku līmeni 2018. gada 20. un 29. novembrī par robežprocedūrām, kā izklāstīts Patvēruma procedūras regulā, Uzņemšanas nosacījumu direktīvā, Šengenas Robežu kodeksā un pārskatītajā Atgriešanas direktīvā, un par 16. pantā paredzētajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem. Vēl viena TI padomnieku sanāksme ir iepļānota 2018. gada 12. decembrī, kurā ir paredzēts turpināt izskatīt pārskatīto Atgriešanas direktīvu.

Līdz šim notikušās diskusijas liecina, ka ir panākta plaša vienprātība par to, ka pārskatītajā Atgriešanas direktīvā ir nepieciešama stingrāka pieeja attiecībā uz atgriešanu. Ir panākts ievērojams progress virzībā uz vienošanos par tādu faktoru sarakstu, kas liecina par bēgšanas iespējamību, un par tādiem jautājumiem kā trešo valstu valstspiederīgo pienākums sadarboties ar valsts iestādēm, kā arī nesadarbošanās sekas, atgriešanas lēmuma pieņemšana, laikposma noteikšana labprātīgai izbraukšanai, iespēja izdot ieceļošanas aizliegumu, neizdodot atgriešanas lēmumu, atgriešanās pārvaldības sistēmas struktūra un nosacījumi, kā arī valstu brīvprātīgas atgriešanās un reintegrācijas programmas.

Tomēr jautājumi vēl ir padziļināti jāapspiež, lai varētu panākt vienprātību. Joprojām būtu jāapspiežas par iespēju atgriezt trešās valsts valstspiederīgo uz jebkuru drošu trešo valsti, nevis tikai uz izcelsmes vai tranzīta valsti. Šo risinājumu vairākas dalībvalstis atkārtoti pieprasīja jau konsultāciju posmā jūlijā, un tas ievērojami paplašinātu pārskatītās Atgriešanas direktīvas darbības jomu un nav paredzēts Komisijas priekšlikumā pārskatītajai Atgriešanas direktīvai.

Vēl viena iespēja, kura nav paredzēta Komisijas priekšlikumā pārskatītajai Atgriešanas direktīvai, bet kuru dažas delegācijas pieminēja, ir citu dalībvalstu izdotu atgriešanas lēmumu savstarpējas atzīšanas princips. Tomēr jāatzīmē, ka šāda iespēja pašreizējos ES tiesību aktos jau ir paredzēta. Turklāt gaidāmā Šengenas informācijas sistēmas pārskatīšana ļaus dalībvalstīm apskatīt citu dalībvalstu izdotos atgriešanas lēmumus. Varētu būt lietderīgi – pirms turpmāko pasākumu veikšanas – novērtēt šo jauno iespēju pievienoto vērtību.

Ir vajadzīgas arī padziļinātas diskusijas par 16. pantu (tiesiskās aizsardzības līdzekļi) un 22. pantu (robežprocedūra). Komisijas priekšlikumā 16. pantam bija izklāstīta tiesiskās aizsardzības līdzekļu, ar ko vērsties pret atgriešanas lēmumiem, sarežģīta sistēma nolūkā zināmā mērā saskaņot ļoti dažādās tiesiskās aizsardzības līdzekļu iespējas, kas patlaban pieejamas dalībvalstīs. Jau ir notikušas intensīvas diskusijas par dažādiem šā panta noteikumiem, tostarp par iespēju atgriešanas lēmumu pārsūdzēt administratīvā iestādē, par pārsūdzības izskatīšanu ne tikai viena līmeņa tiesu iestādēs, par pārsūdzību apturošu iedarbību un par pārsūdzību iesniegšanas termiņiem.

Daudzu diskusiju priekšmets bija 22. pants par robežprocedūru, sevišķi attiecībā uz šīs jaunās procedūras būtību un piemērošanas jomu. Neatkarīgi no diskusijām, kas turpinās par Patvēruma procedūru regulu, šķiet, ir panākta kopīga izpratne par to, ka Atgriešanas direktīvas 22. pantā noteiktās procedūras piemērošanas jomai būtu jāatbilst Patvēruma procedūras regulas 41. panta piemērošanas jomai. Dažas delegācijas pauda stingru pārliecību, ka šī procedūra būtu jāpiemēro, pieņemot lēmumu par to, vai trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri vēlas saņemt starptautisko aizsardzību, būtu jāpiešķir piekļuve dalībvalstu teritorijai.

Prezidentvalsts Austrija ir apņēmusies līdz savu pilnvaru termiņa beigām panākt pēc iespējas lielāku progresu darbā ar pārskatīto Atgriešanas direktīvu nolūkā izveidot patiesi noturīgu un efektīvu ES migrācijas sistēmu.
